

A.A.Getya, V.P.Rybalko, A.F.Saglo. Branch Scientific Centre is 80 years old
*There were depicted the pages of history and scientific achievements of the
Pig Breeding Institute named after O.V.Kvasnitsky of National Academy of
Agrarian Sciences of Ukraine during 80 years of his activity.*

УДК 636.4.082

Березовський М.Д., доктор сільськогосподарських наук
Гетья А.А., кандидат сільськогосподарських наук
Інститут свинарства ім. О.В.Квасницького НААН

ОРГАНІЗАЦІЯ ЛОКАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ВИРОБНИЦТВА СВИНИНИ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Наведено науково-виробничий підхід щодо організації локальних систем виробництва свинини на гібридній основі в умовах області. В основі системи лежить тріступінчата форма використання генетичного потенціалу різних порід свиней.

Ведення галузі свинарства в Україні, на даний період вкрай не ефективне. Це підтверджується низьким рівнем відтворювальних, відгодівельних та м'ясних якостей свинопоголів'я [4].

Як приклад, середньодобові прирости свиней на відгодівлі складають трохи більше 300 г, що становить тільки 40% реалізованого генетичного потенціалу порід свиней вітчизняної селекції і ще менше – зарубіжної [1]. Особливо це стосується мілких і середніх ферм, а також господарств населення де застосовують примітивну технологію годівлі і утримання тварин, використовують малопродуктивне поголів'я свиней без впровадження методів схрещування і гібридизації [3]. Разом з тим у крупних господарствах промислового типу та різних спеціалізованих фірмах і компаніях з виробництва свинини, де відпрацьовано селекційно-технологічні системи ведення галузі, продуктивність свиней вища в 2-2,5 рази, що сприяє одержанню високорентабельної продукції [2, 5].

Враховуючи той факт, що майже в усіх регіонах України більша частина поголів'я свиней зосереджена на мілких і середніх фермах та господарствах приватного сектору, ставиться за мету на прикладі Полтавської області розпочати роботу стосовно залучення названих категорій господарств у локальні системи виробництва свинини. Для цієї мети пропонується фрагмент тріступінчатої системи, яка включає до свого складу три категорії господарств (див. схему 1).

Першу категорію господарств представляє племзавод або племрепродуктор, де практикується чистопородне розведення свиней великої білої породи.

До другої категорії можна залучити 2-3 племрепродуктори великої білої породи для отримання двопородних свинок поєднання ♀ВБх♂Л.

Третю категорію представляють декілька товарних господарств (ферм), де практикується отримання гібридного молодняку для відгодівлі.

Триступінчата система повинна працювати у відповідності до слідуєчої взаємоув'язки племінних і товарних господарств:

– племінний завод або племрепродуктор (I категорія) здійснюють саморемонт власного стада, а також вирощують свинок для комплектування чистопородним поголів'ям ВБ породи II-у категорію господарств;

– репродуктор II-ї ступені займається одержанням двопородних свинок поєднання ♀ВБх♂Л і ремонтує такими свинками товарні репродуктори (III-ю категорію господарств);

– в товарних господарствах III-ї категорії двопородних свиноматок осіменяють спермою кнурів м'ясних генотипів (дюрок, червона білопояса або ландрас – зворотне схрещування, термінальні кнури):

Як розпочати роботу щодо реалізації програми за наведеною схемою? Перші дві категорії господарств – племзаводи і племрепродуктори в області є в достатній кількості. Таким племзаводом міг би бути один із трьох: «Україна» В.Багачанського, «Степне» Полтавського або «Оржицький» Оржицького районів. Функцію племзаводу, при необхідності зміг би виконувати і один або два кращих племрепродуктори великої білої породи, в яких селекційна робота проводиться на достатньо високому рівні.

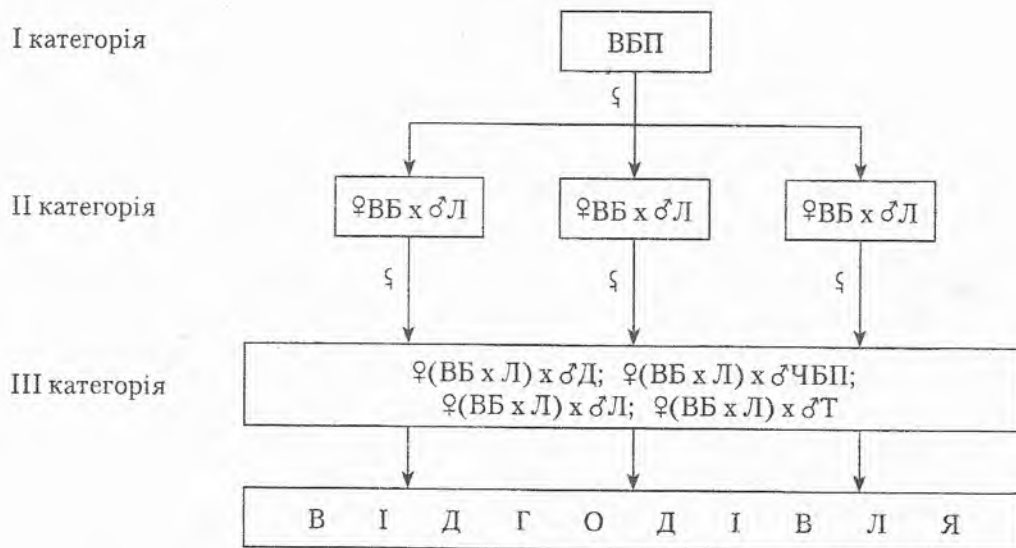


Схема 1. Триступінчата система виробництва свинини

Умовні позначення: ВБ – велика біла порода; Л – порода ландрас; Д – порода дюрок; ЧБП – червона білопояса порода; Т – термінальні кнури.

Для формування другої категорії господарств, де планується одержати двопродних свинок (♀ВВх♂Л), в умовах окремих племрепродукторів великої білої породи (2-3, а можливо й більше) також є всі необхідні можливості. Більш складним є організація III-ї категорії господарств, тобто, товарних репродукторів, які відповідно запропонованої схеми повинні завозити із господарств II-ї категорії двопородних свинок (♀ВВх♂Л) і осіменяти їх спермою кнурів м'ясного папрямку продуктивності (дюрок, червоною білопоясою, термінальними або ін.).

Реалізацію запропонованої програми виробництва свинини, за відповідною схемою, необхідно розпочинати з III-ї категорії господарств. Перш за все слід відібрати таких 4-5 ферм (можливо й більше) і бажано, щоб вони знаходились більш концентровано, в певній зоні області (в межах 2-3-х районів).

Першочергово необхідно вирішити наступне коло питань.

1. Провести ретельний огляд маточного поголів'я і виділити кращих тварин, яких осіменити спермою кнурів м'ясних порід для одержання помісного молодняку (двопородного) на відгодівлю.

2. Ремонт маточних стад господарств III-ї категорії розпочинати двопородними свинками (ВВхЛ), які будуть ритмічно завозитись із репродукторів II-ї категорії.

3. Виділені товарні репродуктори протягом 1-1,5 років повинні повністю перейти на використання двопородних свиноматок для отримання від них гібридного молодняку на відгодівлю при таких можливих поєднань:

♀(велика біла х ландрас) х ♂дюрок;

♀(велика біла х ландрас) х ♂термінальні;

♀(велика біла х ландрас) х ♂ландрас (варіант зворотнього схрещування);

♀(велика біла х ландрас) х ♂червона білопояса.

4. У товарних репродукторах необхідно організувати спрощений зоотехнічний облік з метою об'єктивної характеристики продуктивності маточного поголів'я. При цьому свиноматки повинні мати індивідуальні номери, а приплід – гніздові.

5. Обов'язковими елементами обліку в товарних репродукторах повинні бути: багатоплідність свиноматок, кількість поросят при відлученні і маса гнізда при відлученні.

6. Паралельно з вирішенням питань відтворення гібридного свиноголів'я в товарних репродукторах особливу увагу слід також звернути на технологію утримання і годівлі свиней. Найбільш вузьким місцем серед цих питань є система вирощування поросят у підсисний період та дорощування їх до 4-місячного віку.

6.1. В усіх свинарниках-маточниках обов'язково повинен бути локальний обігрів поросят.

6.2. Відділення для поросят у маточних станках слід обладнати сосковими автопоїлками та спеціальними кормушками (бункерного типу).

6.3. При дорощуванні поросят до 4-міс. віку необхідно дотримуватись температурного режиму (21-23°) та не допускати скупченості (0,35-0,40 м² на голову).

6.4. Для годівлі поросят потрібно використовувати спецкомбікорми, користуючись послугами відповідних фірм, а також кращі корми власного виробництва.

У господарствах I-ї і II-ї категорій (племзаводах і племрепродукторах), селекційно-племінна робота повинна здійснюватись відповідно до вимог для

суб'єктів племінної справи під методичним керівництвом співробітників різних наукових установ або ВУЗ-ів.

**Організаційні передумови ефективної роботи
локальної системи виробництва свинини**

1. Локальна система виробництва свинини в області повинна розпочинатись з виділення 4-5 товарних репродукторів з кількістю маточного поголів'я не менше 100 голів. Менші господарства, з поголів'ям до 100 свиноматок, також можуть приєднатись до цієї системи і користуватись послугами II-ї категорії господарств для придбання двопородних свинок. Не виключаються також можливості приватного сектору населення, які утримують свиноматок і вони також змогли б використовувати для осіменіння двопородних свиноматок, придбаних з репродукторів двопородних свинок (II-ї категорії).

2. Наступним організаційним питанням повинно бути опрацювання системи взаємозв'язків, починаючи від першої категорії господарств і закінчуючи третьою.

3. Виходячи із потреб у ремонтних двопородних свинках, необхідно визначитись у кількості репродукторів (II-а категорія господарств), які б стабільно забезпечували товарні репродуктори ремонтним молодняком.

4. У структурі локальної системи повинна діяти станція штучного осіменіння, що дасть можливість ефективно використовувати оцінених кнурів-плідників, особливо м'ясних порід і типів.

5. В області доцільно організувати хоча б по одному племрепродуктору порід ландрас і дюрк, що буде сприяти динамічному комплектуванню кнурами станцій штучного осіменіння, а в інших випадках – і безпосередньо товарних ферм.

Заключення. Реалізація програми однієї із локальних систем виробництва свинини, може стати передумовою загальнообласної програми щодо ведення галузі свинарства і одержання продукції на гібридній основі, що в цілому сприятиме істотному підвищенню продуктивності тварин.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Акімов С.В., Перетяцько Л.Г., Фесенко О.Г. Перспективи використання свиней вітчизняних м'ясних порід в системах розведення і гібридизації / С.В.Акімов, Л.Г.Перетяцько, О.Г.Фесенко // Міжв. темат. науковий збірник «Свинарство». – Вид. «Фірма «Техсервіс». – 2007. – С.16-19.

2. Березовський М.Д. Особливості вітчизняної та зарубіжної селекції з лінійного розведення свиней / М.Д.Березовський // Свинарство. – Полтава. – 2008. №56. – С.6-8.

3. Ващенко П.А. Відгодівельні якості, ріст та розвиток свиней великої білої породи при поєднанні генотипів вітчизняної та зарубіжної селекції / П.А.Ващенко // Тваринництво України. – 2004. – №3. – С.18-19.

4. Гетья А.А. Організація селекційного процесу в сучасному свинарстві / А.А.Гетья // Вид. «Полтавський літератор». – 2009. – С.191.

5. Овсянников А. Что понимать под гибридизацией свиней / А.Овсянников // Свиноводство. – 1976. – №3. – С.40-42.

Березовський Н.Д, Гетья А.А. Организация локальных систем производства свинины.

Произведены научно-производственные подходы организации локальных систем производства свинины на гибридной основе в условиях того или иного региона.

В основе системы лежит трехступенчатая форма использования генетического потенциала разных пород свиней.

M.D.Berezovsky, A.A.Getya. The organizing of local systems of a pork production.

There was given the science-production approaches of an organizing of local systems of a pork production on the hybrid base in the conditions of that or another region. Three degrees form of the using of a genetic potential of different breeds of pigs the basis of system.

УДК 575

Близнюченко А.Г., доктор философии, кандидат биологических наук
Полтавская государственная аграрная академия

ГЕНЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ГИБРИДИЗАЦИИ

З врахуванням сучасних досягнень біологічної науки наведено чітке обґрунтування термінів «схрещування» і «гібридизація», які широко використовуються в зоотехнічній науці і практиці, а також ґрунтовно класифіковано ці поняття.

Номенклатура научных терминов. Каждая наука имеет свою терминологию, т.е. набор специальных терминов, которые точно и специфически определяют какое-то явление или материальность факторов любой научной области. Главные свойства терминов:

– однозначность, которая обеспечивает одинаковое понимание научной отрасли всеми участниками ее разработки;